

Svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet har den 13 mars 2001 beslutat bereda försvarsutskottet möjlighet att inkomma med synpunkter på ett eventuellt förändrat mandat för den svenska KFOR-styrkan. Yttrandet bör vara utrikesutskottet till handa torsdagen den 15 mars 2001.

Bakgrund

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet behandlade i sitt betänkande 1998/99:UFöU2 frågan om svenskt deltagande i fredsstyrka i Kosovo. I betänkandet formulerades mandatet för en sådan styrka. Detta mandat gäller för den svenska kontingent som för närvarande verkar inom KFOR:s ram i Kosovo. Den Nato-ledda fredsfrämjande styrkan KFOR etablerades i Kosovo i juni 1999 efter beslut i FN:s säkerhetsråd (resolution 1244).

Genom resolutionen gavs KFOR i uppgift att säkerställa och verifiera tillbakadragandet av federala jugoslaviska och serbiska styrkor liksom avväpningen av Kosovos befrielsearmé (UCK) och att etablera en säker miljö så att flyktingar kan återvända och internationella civila insatser genomföras. I och med resolution 1244 etablerades även en internationell civil närvaro i Kosovo genom FN-missionen UNMIK, som har till uppgift att under en övergångsperiod ansvara för Kosovos civila administration.

I samband med etablerandet av KFOR, och såsom hänvisas till i resolution 1244, slöts i juni 1999 ett militärtekniskt avtal mellan KFOR och Förbundsrepubliken Jugoslavien (FRJ) respektive republiken Serbien. Genom detta avtal upprättades den s.k. *Ground Safety Zone* (GSZ) i syfte att förhindra att jugoslaviska styrkor skulle återvända in i Kosovo. I den fem kilometer breda zonen utanför provinsen Kosovos gräns får varken militär eller specialpolis från FRJ, utan endast lokal polis, verka. Genom avtalet inrättades också en *Joint Implementation Commission* (JIC), som ett organ för att säkerställa att det militärtekniska avtalet efterlevs. KFOR:s befälhavare (COMKFOR) har

den övergripande beslutanderätten vad gäller säkerhetsfrågor som rör GSZ och tolkningsföreträdare vad avser avtalets innebörd.

Det svenska deltagandet i KFOR utgår från regeringens proposition 1998/99:112 och betänkande 1998/99:UFöU2 från det gemensamma utrikes- och försvarsutskottet, i enlighet med vilka riksdagen beslutade om ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo. Sverige bidrar för närvarande med en bataljon om ca 800 personer, som verkar inom det brittiska brigad-området. Den svenska bataljonen ansvarar för ett område öster om Pristina som gränsar till Serbien/GSZ. Tolkningen av riksdagsbeslutets formulering "ett svenskt bidrag till en internationell fredsstyrka i Kosovo" har varit att svensk trupp endast kan agera inom provinsen Kosovos geografiska område.

Försvarsutskottets överväganden

Till följd av utvecklingen i Kosovo övervägs behovet av att ändra mandatet för den svenska KFOR-styrkan. En modifiering av mandatet förutsätter beslut av riksdagen. Mot denna bakgrund beslöt utrikesutskottet vid sitt sammanträde den 8 mars 2001 att inleda behandling av frågan.

Kabinettssekreteraren i Utrikesdepartementet har den 13 mars 2001 lämnat en redogörelse till försvarsutskottet om bakgrunden till behovet av att överväga ett förändrat mandat för den svenska KFOR-styrkan.

Vid Europeiska unionens allmänna råds (GAC) möte den 26 februari 2001 beslutades att utöka övervakningsmissionen EUMM till 30 monitorer i området, under förutsättning att tillräcklig säkerhet kan ges för dessa. Säkerhetsarrangemangen återstår att lösa, men en nära dialog härom pågår mellan EU och Nato.

Försvarsmakten har den 15 mars 2001 lämnat en redogörelse för förutsättningarna m.m. för den svenska KFOR-styrkan att bidra till den utökade övervakningsmissionens säkerhet i gränsområdena mellan Kosovo, Förbundsrepubliken Jugoslavien (FRJ) och Former Yugoslav Republic of Macedonia (FYROM).

Utskottet anser det angeläget att konfliktförebyggande, konfliktlämpande och förtroendeskapande åtgärder skyndsamt kommer till stånd. En förutsättning för att övervakningsmissionen skall kunna verka är att rimliga säkerhetsarrangemang kan åstadkommas. Såvitt utskottet kan bedöma är det för närvarande bara KFOR som kan åstadkomma sådana trovärdiga förutsättningar. Därmed kan en samordning skapas mellan säkerhetsarbetet för EUMM, och den förtroendeskapande samverkan som redan förekommer mellan KFOR och FRJ, inom ramen för *Joint Implementation Commission* (JIC) inne i GSZ.

Att möjliggöra ett brett och aktivt svenskt deltagande i de konfliktförebyggande och förtroendeskapande insatserna torde vara särskilt viktigt under det svenska EU-ordförandeskapet. Det ligger sålunda i svenskt intresse att även den svenska KFOR-personalen kan delta fullt ut i de insatser som kan komma

att bli aktuella för KFOR, vilket förutsätter en utvidgning av det nuvarande mandatet för den svenska styrkan.

Försvarsutskottet tillstyrker därför – om utrikesutskottet av övergripande skäl finner det lämpligt – att tolkningen av det ursprungliga riksdagsbeslutets formulering, att svensk trupp endast kan agera inom provinsen Kosovos geografiska område, ändras. Den svenska KFOR-styrkan bör sålunda ges mandat att medverka även i de säkerhetsarrangemang som behövs för EUMM, samt i de övriga konfliktförebyggande och förtroendeskapande åtgärder som kan behövas, förutsatt att insatserna sker med de berörda parternas – Förbundsrepubliken Jugoslaviens och FYROM:s – samtycke.

Utskottet utgår från att ett utnyttjande av ett utvidgat mandat inte förutsätter att riksdagen anvisar ytterligare medel.

Stockholm den 15 mars 2001

På försvarsutskottets vägnar

Henrik Landerholm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Landerholm (m), Tone Tingsgård (s), Christer Skoog (s), Karin Wegestål (s), Stig Sandström (v), Olle Lindström (m), Rolf Gunnarsson (m), Ola Rask (s), Berit Jóhannesson (v), Margareta Viklund (kd), Anna Lilliehöök (m), Erik Arthur Egervärn (c), Runar Patriksson (fp), Laila Bäck (s), Berndt Sköldestig (s) och Amanda Agestav (kd).